

Folketingsvalg 2005

Udlændinge og tv-optræden afgjorde valget

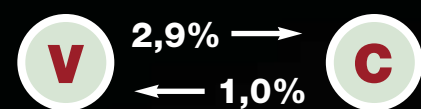
I løbet af valgkampen op til folketingsvalget 2005 gennemførte Gallup næsten 30.000 interview om de politiske partier, deres kandidater og de emner, der var oppe i valgkampen. Både telefon og internet blev taget i brug, og var med til at gøre valget til danmarkshistoriens mest gennemanalyserede politiske begivenhed. Imidlertid er ikke alle godbidderne fra de mange analyser trængt igennem i medierne. Derfor inviterer Nyhedsbrevet i dette nummer læserne til et kig ind i analyseværkstedet og afslører nogle upåagtede kendsgerninger.

Valgets største bevægelse, Socialdemokrater, der gik til De Radikale: FORKERT

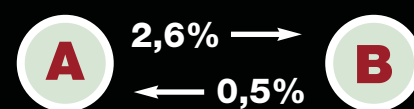
Som bekendt blev valgets store vinder Det Radikale Venstre, der gik fra en tilslutning på 5,2 pct. til 9,2 pct. Taberen blev Socialdemokraterne, der tabte 3,2 procent-

point fra et i forvejen dårligt resultat ved forrige valg. Det er derfor nærliggende at antage, at hovedbevægelsen blandt vælgerne var Socialdemokrater, der gik over til at stemme Radikalt. Men det er ikke nødvendigvis rigtigt. For selvom De Radikale hentede omkring 90.000 stemmer fra tidligere Socialdemokrater, så viste Gallups undersøgelser, at der faktisk var endnu flere vælgere, der forlod Venstre til fordel for De Konservative. Den vej var der omkring 100.000 vælgere, der gik.

Bag om valgresultatet

2,9 pct. af vælgerne skiftede fra Venstre til De Konservative. Det var den største vælgerbevægelse ved folketingsvalget 2005. 1,0 pct. gik dog den modsatte vej, så nettoresultatet var, at De Konservative hentede en fremgang på omkring 1,9 procentpoint på bekostning af Venstre. De Konservatives samlede fremgang var kun på 1,2 procentpoint, bl.a. fordi partiet tabte vælgere til De Radikale.

For hver Radikal vælger der gik over til Socialdemokraterne, var der fem, der gik den modsatte vej. Ud af den samlede, rekordstore Radikale fremgang på 4 procentpoint, kom halvdelen altså fra Socialdemokraterne. Resten var nogenlunde lige- ligt fordelt mellem tidligere CD'ere, De Konservative, Venstre, SF'ere og førstegangsvælgere.

Anm.: Tallene er baseret på interview med 3.740 vælgere, men er på grund af statistisk usikkerhed ikke nødvendigvis helt præcise.

Den største vælgerudveksling forgik formentlig mellem Venstre og De Konservative, og ikke – som man måske ville have forventet på baggrund af resultatet – mellem Socialdemokraterne og De Radikale. Set på den måde var valget først og fremmest et opgør på fløjene, ikke så meget mellem fløjene.

Hvorfor skifter vælgerne parti?

Ét er at kortlægge vælgerne bevægelser mellem partierne, noget andet er at forklare, hvorfor vælgere flytter sig. Gallup brugte i stor udstrækning åbne spørgsmål, hvor vælgere helt frit kunne formulere deres begrundelser, til at afdække årsagerne til forskydningerne.

Valget var et udlændingevalg, udlændingepolitikken var det emne, flest vælgere udpegede som det vigtigste politiske problem, både da valget blev udskrevet og én uge inde i valgkampen. Men tilsyneladende er vælgerne delte i spørgsmålet om udlændingepolitikken. Der er omtrent lige mange, der mener, at udlændingepolitikken er for stram, som mener, at den er for slap. Således finder cirka halvdelen af vælgerne den nuværende udlændingepolitik lige tilpas.

Forklaringen på De Radikales succes skal blandt andet findes i netop deres udlændingepolitik. Det var nemlig den hyppigste forklaring fra de nye radikale vælgere på, hvorfor de skiftede parti. Omvendt var utilfredshed med Socialdemokraternes udlændingepolitik også en af de hyppigt nævnte begrundelser fra vælgere, der havde forladt Socialdemokraterne. Det tyder på, at Socialdemokraterne har sat sig mellem to stole på udlændingepolitikken: Vælgere, der ønsker en blødere politik går til De Radikale, mens vælgere der ønsker en strengere politik går til højrefløjen.

20 procent var i tvivl: FORKERT

Tvivelrner – vælgere, der ikke har besluttet sig endeligt for, hvilket parti de vil stemme på – fylder meget i aviserne. Det er nemlig især deres stemmer, politikerne slås om under valgkampen. Når man læser, at 20 pct. af vælgerne endnu ikke ved, hvad de vil stemme, får man indtryk af en kæmpe stor gruppe vælgere, der er fuldkommen i vildrede med hensyn til, hvor de vil sætte deres kryds.

Det er ikke en rimelig måde at betragte gruppen af usikre vælgere på. Tvivl kan nemlig gradbøjes, og det er de færreste, der slet ikke har nogen ide om, hvor de skal sætte deres kryds.

I tabellen ovenover er en oversigt over de forskellige grader af tvivl om partivalg, der figurerer i Gallups valgundersøgelser.

Hvad er en tvivler?			
	Tre uger før valget	Dagen før valget, kl.20:00	Valgdagen, kl. 11:00
	Procent	Procent	Procent
1) Ægte tvivlere:			
Aner ikke hvad de vil stemme på	6	2	1
2) Tvivlere:			
Overvejer et eller flere partier	14	9	6
3) Usikre:			
Har besluttet sig, men er ikke helt sikre	*	11	6
4) Sikre:			
Har besluttet sig og er helt sikre	*	78	87
I alt	100	100	100

Sikkerhed i partivalg er først målt umiddelbart før valget

Stort forskningsprojekt om folketingsvalget

Selv om interviewafdelingen i Gallup sydede af aktivitet i ugerne op til folketingsvalget den 8. februar, er det først efter valget, en af de helt store undersøgelser løber af stabelen. Gallup varetager nemlig dataindsamlingen for et stort forskningsprojekt om folketingsvalget. Det er professor Jørgen Goul Andersen ved Aalborg Universitet, der er en af hovedkræfterne bag projektet. Undersøgelsen bliver nummer 14 i det danske valgprojekt – en serie videnskabelige undersøgelser, som har kortlagt samtlige folketingsvalg siden 1971. Datagrundlaget er blandt andet 2.000 personlige interview med danske vælgere og yderligere 2.000 interview gennemført over telefonen. Den sidste valgundersøgelse resulterede i bogen "Politisk Forandring: Værdipolitik og nye skillelinjer ved folketingsvalget 2001" redigeret af Jørgen Goul Andersen og Ole Borre, to frontfigurer i dansk valgforskning. Den var ligeledes baseret på data indsamlet af Gallup.

Et godt bud på to væsentlige forhold, der var med til at afgøre folketingsvalget 2005, er derfor flygtningepolitikken på den ene side, og politikernes evne til at sælge deres budskab på tv på den anden side. ■

foto: Scampix